

► Politika Notu

Haziran 2020

COVID-19 küresel salgın döneminde mülteciler ve diğer zorla yerinden edilmiş kişilerin çalışma yaşamına ilişkin haklarını korumak

Politika Belirleyiciler ve Ortaklar için Öneriler

Küresel salgın ve iş krizi yayıldıkça, en kırılganları koruma ihtiyacı daha da acil hale gelmiştir.

► **Guy Ryder**, ILO Genel Direktörü¹

► Giriş

COVID-19 küresel salgını, insanların sağlığına doğrudan etkisi ve derinleşen sosyo-ekonomik etkileriyle dünya çapında yayılmaya devam etmektedir.

Bazı ülkeler genel tecrit ve yayılmayı durdurma önlemlerini kaldırmaya başlamıştır, ancak önlemler ekonomik faaliyetleri ve çalışma süresini önemli ölçüde aşağı çekerek çok sayıda işçiyi etkilemeye devam etmektedir.²

Mülteciler³ ve diğer zorla yerinden edilmiş kişiler⁴ ülkenin vatandaşı olan işçilerin kendilerini ve ailelerini geçindirirken yaşadığı çoğu zorluğun aynısını yaşamaktadır. Ancak, güvencesiz hukuki statüleri, hareketlilikleri üzerindeki kısıtlamalar ve zorla ülkelerinden olmalarından doğan fiziksel ve ruhsal sıkıntılarıyla bağlantılı olarak ilave zorluklara da maruz kalmaktadırlar.

Bu durum onların sosyal koruma hakkından yararlanma bir yana, insana yakışır işe kavuşma ve onu sürdürmesini daha da zor hale getirmektedir. Bu faktörler, ülke vatandaşlarının başvurabilecekleri mücadele stratejilerine erişimlerini azaltırken, küresel salgının üzerindeki etkilerini ağırlaştırmaktadır.

ILO Politika Notu “COVID-19 Küresel Salgını Sürecinde Göçmen İşçilerin Korunması” eki⁵ COVID-19 krizi bağlamında mülteci işçilerin⁶ mevcut durumuyla ilgili genel bir özet sunmakta ve uluslararası çalışma standartları ve ortaya çıkan ülke deneyimlerine dayalı olarak ve durumun hızla değiştiği anlayışıyla, çalışma yaşamındaki haklarını korumaya yönelik politika önerileri sağlamaktadır.

¹ ILO (2020), “COVID-19 has exposed the fragility of our economies” Director General Comment, 27 Mart 2020.

² ILO (2020), [ILO Gözlem 4’üncü Baskı: COVID=19 ve Çalışma Yaşamı](#).

³ Bu bilgi notunun amaçları bakımından “mülteciler” tabiri, başta Mültecilerin Hukuki Durumuna dair 1951 tarihli Sözleşme ve 1967 tarihli Protokol olmak üzere, uluslararası ve bölgesel belgelerde tanımlandığı üzere geniş biçimde anlaşılmalı ve ev sahibi ülkede mülteci statüsü tanınan ve hukuki statü verilen insanların yanı sıra uluslararası koruma talep etmiş ancak henüz tanınmamış insanları da içermelidir.

⁴ Bu bilgi notu bağlamında “diğer zorla yerinden edilmiş kişiler” kendi ülkeleri veya menşelerinin dışında olan, uluslararası korumaya ihtiyaç duyan, varoluşlarına yönelik tehditlerle karşı karşıya olabilen, ancak uluslararası veya bölgesel hukuk kapsamında mülteci kriterlerini karşılamayan kişiler olarak anlaşılmalıdır. “Yerinden edilmiş kişiler” tabiri ise ILO C.97 ve R.086 dahil ILO belgelerinde yer almaktadır. Sair şekilde belirtilmedikçe, bu bilgi notunda mülteciler kelimesi, genel olarak hem mülteciler hem de diğer zorla yerinden edilmiş kişileri kastetmektedir. Yurtiçinde yerinden edilmiş kişiler bu bilgi notu kapsamında değildir.

⁵ ILO (2020), [COVID-19 küresel salgınında göçmen işçileri korumak](#)

⁶ Mülteci işçiler burada, faaliyetin kayıtlı veya kayıt dışı olup olmadığı veya yasallığına bakmaksızın, iş arayan veya halihazırda istihdam edilmiş, kendi hesabına çalışan mülteci ve iltica başvuruçularını kastetmektedir.

► COVID-19 ışığında mülteci işçiler

Dünyada mültecilere ev sahipliği yapan en az 134 ülke vardır ve bunların hepsi COVID-19 küresel salgınından⁷ etkilenmektedir. Ancak, mültecilerin %86'sı, ILO tarafından en büyük istihdam ve çalışma süresi kayıplarının bazılarının yaşandığı bildirilen düşük ve orta gelirli ülkelerde bulunmaktadır. Bu ülkelerde başlıca iş kaynağı olan kayıt dışı ekonomide istihdam edilen işçilerin, özellikle de kadınların, küresel salgın, buna bağlı genel tecrit ve yayılmayı durdurma önlemlerinin⁸ birleşik etkileri nedeniyle gelir kaybından en ağır zararı görecektir kişiler olması beklenmektedir.

Mülteci işçiler çoğunlukla kentsel kesimde⁹, ev sahibi toplulukla yan yana yaşamakta ve büyük bir kısmı kayıt dışı ekonomi işlerinde çalışmaktadır. Mültecilerin işgücü piyasasına erişimini kolaylaştırmanın önemiyle ilgili yükselen küresel fikir birliğine rağmen,¹⁰ dil engeli ve idari engeller gibi uygulamadaki kısıtlamalarla birlikte hukuki ve düzenleyici kısıtlamaların birleşimi, mültecilerin kayıtlı işlere erişim ve öğrenme fırsatlarını en çok ev sahipliği yapan ülkelerde dahi ciddi biçimde kısıtlamaya devam etmektedir.¹¹ COVID-19 bu kısıtlamaları daha da ağırlaştırmıştır.

Toplumsal cinsiyet ve beceri düzeyi de mültecilerin işgücü piyasasındaki sonuçlarını etkilemekte, düşük vasıflı işlerde çalışan işçilerin çoğunlukla en dezavantajlılar arasında olmasıyla sonuçlanmaktadır. Mültecilerin çeşitli becerileri olup, çoğunlukla işgücü darlığı çeken ülkelerde çalışmalarına rağmen, genelde menşe ülkelerinde edindikleri diploma, vasıf ve becerilerin tanınmasında zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Bunun sonucunda, beceri düzeylerinin¹² altındaki işlere başlamaları daha muhtemeldir. Kadın mülteciler, erkeklerin karşılaştığı engellerin pek çoğuyla karşılaşsa da ücret, istihdam ve geçim fırsatları, mesleki eğitim veya hizmetlere erişim konularında çoklu ayrımcılığa uğrama riskleri çok daha büyüktür. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği COVID-19 kriziyle¹³ daha fazla ortaya çıkarken, kadın mülteciler daha kırılğan hale gelmektedir.

COVID-19 küresel salgınının mülteciler ve diğer zorla yerinden edilmiş kişiler üzerindeki etkisinin derinliği ve kapsamı bölgelere göre ve zamanla çeşitlilik göstermektedir ancak işgücü piyasası etkileri daha şimdiden birçok alanda belgelendirilmiştir.

Gelir ve iş kaybı

Mülteci işçiler, zaten COVID-19 krizinden önce, aynı işi yapan ülke vatandaşlarından daha az kazanmakta ve gelir kaybı, artan günlük emtia fiyatları ve öngörülemez sağlık giderlerini göğüslemeye daha az hazırlıklı idiler. Bazı durumlarda, geçim imkanlarının kaybı gıda güvensizliğini yükseltmiş ve çocuklar için kesintisiz eğitimi tehlikeye sokmuştur. Örneğin, 2019'da Peru'da yapılan bir çalışmaya göre, Venezuelalı maaşlı işçiler Perulu emsallerinin aksine prim veya böylesine bir krizle başa çıkılmalarını sağlayabilecek diğer bir tazminat almadıklarını bildirmiştir. Bunun nedeni özellikle beyan edilmeyen işlerde çalışmaları ve kayıt dışı yollarla¹⁴ ödeme almalarıdır. Kenya'da, kamplardaki çoğu mülteci düzenli sözleşmeleri olmadan kayıt dışı çalışmaktadır ve çoğunlukla ulusal asgari ücretin altında kazanmaktadır.¹⁵

Toplumsal cinsiyet, mülteci işçiler için başka bir dezavantaj kaynağıdır. Mesela, Türkiye'de, ILO'nun ulusal işgücü veri analizine göre, Suriyeli erkek işçiler küresel salgından önce asgari ücretin %95'ine karşılık gelen ücret kazanırken, Suriyeli kadın işçiler yalnızca %77'sini kazanıyordu.¹⁶ Kayıt dışı çalışma ilişkileri ve kısıtlı pazarlık gücü, mültecileri, özellikle de kadınları, kriz boyunca işten çıkarılma veya ücretinin düşmesi riskiyle

⁷ UNCHR'a göre, mültecilere ev sahipliği yapan 134 ülke, COVID-19 bulaşması bildirmiştir.

⁸ ILO (2020), [ILO Monitor: COVID 19 and the World of Work](#), Third Edition.

⁹ UNCHR'a göre, 2018 yılında, dünyada mülteci nüfusun %61, kampların dışında kentsel alanlarda yaşamaktaydı.

¹⁰ Örneğin bkz. ILO (2016), [ILO Guiding principles on the access of refugees and other forcibly displaced persons to the labour market](#)

¹¹ Zetter and Ruaudel (2016), [Refugees' Right to Work and Access to Labor Markets – An Assessment](#).

¹² UNESCO (2018), ["What a waste: ensuring migrants and refugees' qualifications and prior learning are recognized," Policy Paper No. 37.](#)

¹³ ILO (2020), [The COVID-19 Response: Getting gender equality right for a better future for women at work.](#)

¹⁴ Koechlin Costa et al (2019), [Impacto de la inmigración venezolana en el mercado laboral de tres ciudades: Lima, Arequipa y Piura](#), OIM; OIT, Ministerio de Trabajo del Peru and Antonio Ruiz de Montoya University, p. 53.

¹⁵ ILO/UNHCR (2019), [Doing Business in Dadaab](#), ILO, Geneva.

¹⁶ ILO (2020), [Syrians in the Turkish Labour Market – Data from TURKSTAT Household Labour Force Survey \(HHLFS\) 2017.](#)

karşı karşıya bırakmıştır. Önceki krizlerdeki trendler, işçiler daralan ekonomilerin veya firmaların küçülmesine karşılık olarak işten çıkarıldığında, işlerini ilk kaybedenlerin genelde kadınlar olduğu görülmektedir. Bunun nedeni, kadınların üzerindeki bakım taleplerinin çok daha büyük olması, ücretli işe ayırabilecekleri zamanın az olması, bunun sonucunda da kısmi süreli çalışma gibi standart dışı istihdam biçimlerini kabul etmeleridir. Kadınların kayıt dışı ekonomideki yüksek temsili, krizden ağır etkilenen hizmet sektörü başta olmak üzere, işlerini kaybetmelerine ve işsiz kalmalarına da neden olmaktadır.

Türkiye ve Orta Doğu'daki Suriyeli mülteciler, COVID-19'un sosyo-ekonomik etkisinin neden olduğu işten çıkarmalardan ağır zarar görmüştür. Türk Kızılay Teşkilatı'nın yaptığı bir araştırmaya göre, ankete cevap veren hanehalkının %69 ile 87 arası, bir kez işini kaybetme olayı yaşamıştır.¹⁷ Ürdün'de, Fafo İşgücü ve Sosyal Araştırma Enstitüsü'nün katkılarıyla ILO tarafından yapılan hızlı değerlendirme, krizden önce istihdam sözleşmesi olma ihtimali daha düşük olan Suriyeli mültecilerin Ürdünlülere kıyasla daha fazla gelir kaybı yaşadığını ve işlerini kalıcı biçimde kaybetme ihtimallerinin iki kat daha fazla olduğunu göstermiştir.¹⁸ ILO ve Fafo tarafından Lübnan'da yapılan ikinci bir hızlı değerlendirmenin sonuçlarına göre, ankete cevap veren Suriyeli mültecilerin %60'ı COVID-19 önlemleri sonucunda kalıcı olarak işten çıkarılırken, Lübnanlı mültecilerin %39'u çıkarılmıştır.¹⁹

Göçmen işçiler gibi, mülteci işçiler için de istihdam veya gelir kaybı, ülkelerinde kriz içerisinde yaşama ihtimali olan veya başka ülkelere iltica başvurusu yapan ailelerine gönderebilecekleri finansal desteğin demiktarını azaltmaktadır.

İşletme ve girişimciler üzerindeki ekonomik etki

Genel tecrit ve diğer yayılmayı durdurma önlemleri özellikle mikro, küçük ve orta ölçekli işletme (MKOBİ) sahibi mülteci girişimciler ve çalışan mülteciler için sorunlu hale gelmiştir. Bunlar mülteciler için özellikle de ücretli istihdamın kısıtlı olduğu yerlerde önemli geçim kaynaklarıdır.²⁰ Küçük işletmelerin gelişimi halihazırda finans, arazi ve mülk sahipliğine kısıtlı erişim nedeniyle zarar görmektedir. Düşük faizli tasarruf ve yatırımlar ve kısıtlı nakit rezervleriyle, ekonomik şoklara daha hassastır.²¹

COVID-19 yüzünden, mülteci girişimcilerin sahip oldukları bir zamanlar hızla gelişen işletmelerinin bazıları, yeni işletmeler açma veya perakende dükkanı kiralama için gerekli ruhsata erişimde zorluklar yaşamaktadır.²² Küresel salgın, finansa erişimi ve alınmış kredileri geri ödemeyi daha da zor hale getirmiştir. Lübnan bu konuda verilecek iyi bir örnektir: 2019'dan beri giderek kötüleşen ekonomik ve mali durum, ülkede COVID-19 öncesi dönemde işletmelerin %90'ını oluşturan ve birçok mülteciye istihdam sağlayan MKOBİ'lere ağır darbe vurmuştur.²³

Sosyal korumaya sınırlı erişim

Birçok ülke, kendi vatandaşlarının COVID-19'un etkileriyle başa çıkmaları için sosyal koruma kapsamını genişletmiştir.²⁴ Ancak gelir desteği, sosyal sağlık sigortası, ücretli hastalık izni ve diğer sosyal koruma çeşitlerine erişim, uyruk, geçerli çalışma iznine sahip olma veya kayıtlı istihdama tabi olma da dahil olmak üzere, birçok mülteci ve ailelerini fiilen dışlayan koşullara bağlanabilmektedir. Mültecilerin sosyal güvenliğe kayıtlı olma ihtimali düşüktür,²⁵ ve kadın mültecilerin ayrımcılık ve sahip oldukları işin türü yüzünden kayıtlı

¹⁷ Turkish Red Crescent (2020), [Impact of COVID-19 on Refugee Populations Benefiting from the ESSN](#); Association for Solidarity with Asylum Seekers and Migrants (ASAM) (2020), Sectoral Analysis of the Impacts of COVID-19 Pandemic on Refugees Living in Turkey; and Refugee Support Center (MUDEM) (2020), Situation Analysis of Refugees in Turkey During Covid-19 Crisis.

¹⁸ ILO (2020), [Facing Double Crises: Rapid assessment of the impact of COVID-19 on vulnerable workers in Jordan](#).

¹⁹ ILO (2020), [Facing Multiple Crises: Rapid assessment of the impact of COVID-19 on vulnerable workers and small-scale enterprises in Lebanon](#).

²⁰ [ILO Monitor: COVID-19 and World of Work](#), Second Edition.

²¹ ILO (2020), [ILO Enterprise Brief: Interventions to Support Enterprises during COVID-19 Pandemic and Recovery](#).

²² World Economic Forum (2020), [Refugees are on the front line of the COVID-19 pandemic. Let's give them the rights they deserve](#).

²³ ILO (2020), [Facing Multiple Crises: Rapid assessment of the impact of COVID-19 on vulnerable workers and small-scale enterprises in Lebanon](#).

²⁴ Gentilini et al World Bank.

²⁵ ILO (2020), [Impact of COVID-19 on workers in Jordan, Rapid Assessment](#); ILO (2020), [Impact of COVID-19 on vulnerable workers and small-scale enterprises in Lebanon, Rapid assessment](#).

olması daha düşük ihtimaldir.²⁶ Türkiye’de, hükümet işçileri ve işverenleri korumak için kısa çalışma ödeneği (asgari ücretin %60’ına eşdeğer) için başvuru koşullarını hafifletmiştir. Ancak, mültecilerin büyük çoğunluğu kayıt dışı çalıştığı için, bu desteğe hak kazanamamaktadır.²⁷

Mevcut bağlamda, mülteci işçileri güvencesiz hukuki statüde tutan dokümantasyon veya çalışma iznini alma veya yenileme prosedürleri askıya alınabilir. Dahası, çeşitli ülkelerde, genel tecritler ve sokağa çıkma yasakları, mültecilerin yararlandığı kısıtlı sosyal korunma haklarını kesintiye uğratmış veya azaltmıştır. Bu durumlarda, gelir kaybı, hasta mültecileri çalışmaya zorlayabilir, diğer insanların sağlığını da tehlikeye sokabilir.²⁸

İşyerlerinde COVID-19’la ilgili koruma önlemlerini uygulamadaki zorluklar

Çalışmaya devam eden mülteci ve ev sahibi topluluk üyesi işçiler için -veya tüm çalışma biçimlerini durdurmak bir seçenek olmadığında - işyerinde sosyal mesafe önlemlerinin uygulanması zor ve kişisel koruyucu ekipmana ulaşım kısıtlı olabilmektedir. Bu özellikle kayıt dışı bağlamlarda olduğu kadar mülteci işçilerin yoğun olarak çalıştığı restoranlar, et paketleme endüstrisi, bakım işi ve ulaşımın da içinde olduğu mesleklerde de oluşan bir durumdur. İşyerlerinde önleyici sağlık ve güvenlik önlemleriyle ilgili bilgiler, mülteci işçilere yeterli seviyede ulaşmayabilmektedir.

Çalışma koşullarının kötüleşmesi ve sosyal uyum umutlarının zayıflaması

Orta ile uzun vadede, küresel salgının sosyo-ekonomik etkileri genel itibarıyla çalışma koşulları ve ücretlerin kötüleşmesine neden olabilir.²⁹ Özellikle tanınmış hukuki statüsü veya geçerli çalışma izni olmayan mülteci işçiler için müzakere etme gücü kısıtlıdır ve öyle kalacaktır. Bir önceki ekonomik krizden alınan dersler göstermektedir ki, genel ekonomik durumun kötüye gitmesi, kayıtlı iş fırsatlarının azalması ve bunun daha fazla sayıda hem ülke vatandaşı hem de mülteci işçinin kayıt dışı ekonomiye sürüklenmesi anlamına gelmektedir. Kayıtlı iş fırsatları tükendikçe, düşük kalitedeki işler için ülke vatandaşları, mülteciler ve göçmenler arasındaki rekabet artabilir.

Bu kriz haksızlığı, ayrımcılığı, güvensizliği ve sağlık hizmetlerine, insana yakışır işlere ve geçim imkanlarına erişimdeki adaletsizlik hissini tetikleyebilir veya kötüleştirebilir, ki bunlar gelişimi, huzuru ve sosyal uyumu baltalayabilen potansiyel çatışma etmenleridir.

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, zorla çalıştırma ve çocuk işçiliği riskleri

Kırılgan mülteci nüfusu, özellikle ek hizmetlere, yiyecek veya gelir kaynaklarına erişimi olmayanlar, sömürülme riski altındadır.

Bu gibi hayatta kalmak için borca girmesi muhtemel olan kitleler olunca, borçlu-köle işçiliğinin artma riski vardır. Örneğin Türkiye’de, Sosyal Uyum Yardım Programı’ndan yararlanan mültecilerin %76,7’sinin borcunun olduğu görülmektedir.³⁰ Suç ağları, bu küresel krizi mağdurlarının özgürlüklerini daha fazla kısıtlamak için kırılganlıklarını sömürmek, zorla çalıştırma ve insan ticaretinden elde edecekleri karları arttırmak için etkin biçimde kullanabilir.³¹

Kadın mülteciler artan biçimde toplumsal cinsiyete dayalı şiddete, aile içi şiddete ve kısıtlama önlemlerinden kaynaklanan genel olarak kişisel alan yokluğuna maruz kalabilir. Aynı zamanda sağlık ve çocuk bakımı, aile içi şiddet desteği ve diğer koruma hizmetleri gibi hizmetlere erişim, kısıtlama dönemlerinde azalabilmektedir.

Mülteci çocuklar, çocuk işçiliğine karşı en kırılgan gruptan biridir ve mevcut krizde belirli risk altındadır. Haneler, özellikle çocuklar okula gitmiyorsa iş kaybıyla ve COVID-19 kaynaklı sağlık şoklarıyla başa çıkmak

²⁶ Oxfam GB and Issam Fares Institute of American University Beirut (2016), [Poverty, Inequality and Social Protection in Lebanon](#).

²⁷ Refugee Support Center (MUDEM) (2020), [Situation Analysis of Refugees in Turkey During Covid-19 Crisis](#).

²⁸ United Nations (2020), [Policy Brief: COVID-19 and People on the Move](#).

²⁹ ILO (2020), [ILO Monitor: COVID-19 and the world of work](#), Third edition.

³⁰ Turkish Red Crescent (2020), [Impact of COVID-19 on Refugee Populations Benefiting from the ESSN](#).

³¹ ILO (2020), [Covid-19 Impact on child labour and forced labour: The response of the IPEC+ Flagship programme](#).

için çareyi çocuk işçiliğinde bulabilmektedir. Çocuklar, özellikle kız çocukları, artan ev işlerini ve bakım sorumluluklarını yüklenmekte ve artan çocuk evliliği tehlikesi ile karşı karşıya kalabilmektedir.³²

► Politika önerileri ve uygulamalar

Politika belirleyiciler COVID-19 küresel salgınının sonuçlarıyla mücadele için önlemler geliştirmeye ve uyarlamaya devam ederken, birleştirici ve sürdürülebilir düze çıkışı sağlamak için mülteci işçilerin düze çıkma ve gelişim stratejilerine tam katılımcı olarak entegre edilmesi kritik önem taşımaktadır. Kriz, mülteci işçilerin toplumlara ve ekonomilere olan önemli katkılarının değerini bilmek için bir fırsat yaratırken, onların işgücü piyasasına entegrasyonunun önündeki yapısal engelleri de yeniden gözden geçirmeyi sağlamaktadır.

İşyerinde mültecileri korumak

Hükümetler, işverenler ve işçi örgütlerinin de dahil olduğu tüm aktörlerin uluslararası çalışma standartlarının COVID-19 önlemlerinin merkezinde olmalarını sağlamaları zorunludur. Bu standartlar kriz önlemleri bağlamında, ilerleyen COVID-19 salgını için önemli olabilecek bir rehberle birlikte, insana yakışır işleri güvence altına alma için özel rehberlik içermektedir.³³

Mültecilerin özel ihtiyaçlarını belirlemek ve izlemek

İşyerlerindeki mültecilerin üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkiler ulusal düzeyde tespit edilmesi zor olabilir veya, onların belirli durumları üzerinde yapılan özel çalışmalar olmazsa, ulusal düzeydeki analizlerde tanınmayabilir. Hızlı değerlendirmeler yapmak, belirli bağlamlarda mültecilerin özel ihtiyaçlarını tespit etmek ve görünürlüğü sağlamak, yeterli politikaların tasarlanmasını yönlendirmek için yararlı bir başlangıç noktası sağlayabilir. Mümkün olduğu kadarıyla, değerlendirmeler mülteci ve ev sahibi nüfuslara göre etkileri ayrıştırmalı, , çocuk, yaşlı ve engelliler dahil olmak üzere farklı grupların nasıl etkilendiğini ortaya koymalıdır. Bu gibi değerlendirmelerin krizin etkilerinin ilgili toplumsal cinsiyet boyutlarına gereken önemi vermesi çok önemlidir.

ILO, kısa süre önce, COVID-19'un Ürdün³⁴ ve Lübnan'daki³⁵ kırılgan işçilerin üzerindeki etkisiyle ilgili yaptığı hızlı değerlendirmenin temel bulgularını yayınlamıştır. Göçmen ve mültecileri kapsayan hızlı değerlendirmeler aynı zamanda Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) ülkeleri, Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC) ülkeleri, Tunus ve Pakistan'da da devam etmektedir.

Çalışma izni alma veya yenileme prosedürlerini kolaylaştırmak

Çalışma izni alma veya yenileme prosedürlerinin erişilebilir olmaya devamının sağlanması veya daha fazla esneklik veya mülteci işçilerin düzensiz statüsüne sürüklenmesini önlemek için özel önlemler getirilmesi, mültecilerin çalışma yaşamındaki haklarını korumayı sağlamanın kilit noktasıdır. Daha şimdiden, Portekiz, İtalya, İrlanda ve Polonya hükümetleri, krizin doruk noktasında oturma veya iltica statüsüyle ilgili belgelerin geçerlilik süresini uzatmak veya otomatik olarak yenilemek için girişimlerde bulunmuştur.

Adil ücret ve adalete erişim sağlamak

Mülteci işçilerin haksız yere ekonomik yavaşlamaya bağlı ücret düşürmenin hedefi olmamasını sağlamak önemlidir. Mülteci işçilerin işten çıkarıldığı veya çalışma sürelerinin kısaltıldığı yerde, istihdam süresi veya sonrasındaki hukuki statülerinden bağımsız olarak ödenmemiş ücret veya haklarını talep edebilecekleri mekanizmalara erişimlerinin olması önemlidir. Bunun için, mültecilere ihlalleri giderme yollarıyla ilgili anlayabilecekleri dilde bilgi sağlanması gerekebilir.³⁶

³² The Alliance for Child Protection in Humanitarian Action (2020), [Technical Note: COVID-19 and child Labour](#).

³³ ILO (2020), [ILO Standards and COVID FAQ](#) - Key provisions of international labour standards relevant to the evolving COVID-19 outbreak, v. 2.1.

³⁴ ILO (2020), [Facing Double Crises: Rapid assessment of the impact of COVID-19 on vulnerable workers in Jordan](#).

³⁵ ILO (2020), [Facing Multiple Crises: Rapid assessment of the impact of COVID-19 on vulnerable workers and small-scale enterprises in Lebanon](#); a similar assessment in Iraq, yakında yayımlanacak.

³⁶ [Recommendation No. 205](#), Paragraph 34 (a)

Söz hakkı ve temsil imkanı tanımak

Mültecilere, sendika özgürlüğü ve toplu pazarlık haklarını güvence altına alarak söz hakkı tanımak, daha adil çalışma koşullarının müzakere edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. İşveren ve işçi örgütleri, mültecilerin işgücü piyasasına entegrasyonunda olmazsa olmaz bir rol oynayabilir. Kriz zamanlarında işgücünün devamlılığını sağlamak ve mülteci işçilerin haklarını korumak için hızla harekete geçmek için seferber olabilirler. Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu “Avrupa mülteciler ve iltica başvurusunda bulunanlar acil durumu ve göçmenlerin Avrupa işgücü piyasası ve toplumuna entegrasyonu” hakkındaki demecinde, “iltica başvurusunda bulunanlar ve mültecilerin entegrasyonunu genel olarak göçmenlerin entegrasyonu ile aynı derecede elzem gördüğünü” açıklamıştır.³⁷

İşyeri sağlık ve güvenlik önlemlerini uygulamak için gerekli imkanları ve erişilebilir bilgiyi sağlamak

Virüsün yayılımını kontrol altına almak için belirli işyeri korunma, sağlık ve hijyen önlemleri, test yapmak da dahil olmak üzere, statüsüne bakılmaksızın tüm işçilere eşit biçimde uygulanmalıdır. ILO'nun İşverenler için COVID-19 Sürecinde İşyeri Yönetim Rehberi³⁸, bu bakımdan işverenlere rehberlik sunmaktadır. Üstelik, ILO tahminlerine göre, test ve takip, çalışma sürelerinin kaybını %50'ye kadar azaltabilmektedir.³⁹

Ayrıca, işyerinde bulaşmaya maruz kalmayı kısıtlamak için, iş sağlığı ve güvenliği düzenlemeleri ve rehberleri, mülteci işçilerin anlayabileceği dilde ve kayıt dışı ekonomik birimler de dahil olmak üzere mültecilerin istihdam edildiği yerlerde hazır bulundurulmalıdır.⁴⁰ İtalya'da, 'JUMA' isimli çok dilli bir bilgi portalı, mülteci ve iltica başvuru sahiplerine COVID-19 hakkında 15 farklı dilde bilgi erişimini sağlamaktadır ve ek olarak sağlık danışmanlığı, idari yargılama ve diğer hizmetleri de sunmaktadır. Danimarka'da, Sağlık Bakanlığı ile işbirliği yapan Danimarka Mülteci Konseyi, 25 dilde COVID-19 ile ilgili bilgi vermektedir.⁴¹ Türkiye'de, ILO'nun desteğiyle, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, fırın işçileri, çağrı merkezleri, inşaat ve tarım işçileri için iş sağlığı ve güvenliği rehberlerini Arapçaya tercüme etmiştir.

İşyerinde ayrımcılık, şiddet ve tacizle mücadele önlemleri almak

Ulusal makamlar mültecilerin ve diğer zorla yerinden edilmiş kişilerin, menşe ülkeleri, meslekleri, seyahat geçmişi, ten rengi veya etnik kökenlerine bağlı olarak işyerlerinde yabancı düşmanlığına, yaftalamaya ve ayrımcılığa uğramamasını sağlamak için elinden geleni yapmalıdır. Geçerliliği geniş çapta kabul edilmiş ILO 1958 tarihli 111 numaralı Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi, mülteciler dahil tüm işçileri ele almaktadır ve fırsat eşitliğini teşvik etmeyi, öğretim ve mesleki eğitime erişim, işe ve belirli mesleklere erişimin yanı sıra bu sözleşmede konulan temellere dayanarak istihdam koşulları bakımından ayrımcılığa karşı koruma sağlamayı hedeflemektedir.

Muamele eşitliği ve ayrımsızlık ilkesi ILO göçmen işçiler belgelerinde yer almaktadır ve kendi ülkelerinden başka bir ülkede çalışan mülteciler için de geçerlidir. Ayrımcılık, önyargı ve nefretle mücadele ihtiyacı, çatışma ve afetlerden doğan kriz durumlarına karşılık olarak istihdam ve insana yakışır işe ilişkin önlemler benimserken yol gösterici ilkedir.⁴² ILO'nun 2017 tarihli ve 205 sayılı Barış ve Dayanıklılık İçin İstihdam ve İnsana Yakışır İş Tavsiye Kararı'nın 5. Bölümü, üye devletlerin böyle ayrımcılıklarla nasıl mücadele etmesi gerektiğine ilişkin ayrıntılı rehberlik sunmaktadır.

Bu rehberine uygun olarak, üye devletler, mülteciler için çalışma yaşamında temel ilke ve haklar ve ilgili kanun ve düzenlemeler kapsamı konusunda fırsat ve muamele eşitliği sağlamalıdır. Bu, mültecilerin işveren ve işçileri temsil eden örgütlere katılımının sağlanmasını ve işyerinde ayrımcılık ve yabancı düşmanlığıyla savaşmak için

³⁷ [ETUC Statement](#) adopted 25 June 2018.

³⁸ ILO (2020), [ILO's Employers' Guide on Managing Your Workplace during COVID-19](#).

³⁹ ILO (2020), [ILO Monitor: COVID-19 and the world of work](#), Fourth edition.

⁴⁰ UNHCR (2020), [Practical Recommendations and Good Practice to Address Protection Concerns in the Context of the COVID-19 Pandemic](#).

⁴¹ European Website on Integration (2020), [Denmark – New hotline in 25 languages about coronavirus](#).

⁴² [Recommendation No. 205](#), paragraph 7(f).

uygun önlemler alınmasını kapsamakta, sosyal ortaklar ve sivil toplumun aktif katılımıyla mültecilerin pozitif katkılarına vurgulamaktadır.⁴³

Kadın işçiler için özel ilgi gereklidir, çünkü COVID-19 onların ekonomik durumlarını orantısız biçimde olumsuz etkilemektedir.⁴⁴ Kadınların özellikle çocuk, yaşlı ve engellilere ilişkin ücretsiz bakım işlerinin tanınmasına ön ayak olmak çok önemlidir. Bakım işlerinin azaltılması ve yeniden dağıtılması için önlemler geliştirmek, bakım sorumluluklarının adil dağılımı üzerine bilgi kampanyaları yürütmek ve COVID-19 sürecine toplumun tüm üyelerini aktif biçimde dahil etmek hayati önem taşımaktadır.⁴⁵ ILO 2019 tarihli ve 190 sayılı Şiddet ve Taciz Sözleşmesi ve eşlik eden 206 sayılı Tavsiye Kararı da herkese toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve taciz dahil olmak üzere şiddet ve tacizden arınmış çalışma yaşamı hakkı tanımaktadır.⁴⁶

Kapsayıcı ve sürdürülebilir toparlanmayı sağlamak

Mültecilerin becerilerini ve toparlanmaya katkılarına tanımak

İş kaybı, ekonominin bazı sektörlerinde sarsıcı düzeylerde seyretmektedir. Ancak kriz, çeşitli deneyim ve becerilere sahip işçilere olan talebi -sağlık alanındaki meslekler ve acil servislerde, ayrıca tarım, perakende gıda ticareti, lojistik ve temizlik hizmetlerinde- hızla artırmıştır.⁴⁷ Mülteci işçiler bu mesleklerin bir çoğunda ön saflarda yer almaktadır. Ülkeler krizden çıktıkça, istihdama erişimde kısıtlamaların kaldırılması ve mülteci işçilerin beceri ve niteliklerinin tanınması, onların uzun vadeli toparlanma ve krizle mücadele önlemlerine tam olarak katkıda bulunmalarına imkan verecektir.

Küresel salgın yayılırken, mültecilere ev sahipliği yapan bazı ülkeler, krizle başa çıkmak için, yurt dışında doğmuş ve eğitim almış sağlık işçilerinin üzerindeki kısıtlamaları yumuşatmıştır.⁴⁸ Almanya'da, henüz uygulama için ruhsat almamış olan mülteci hekimler, COVID-19 kriziyle mücadeleye katılmaya çağırılmıştır.⁴⁹ Benzer şekilde Güney Amerika ve Venezuelalı hekimler de Şili, Peru ve Arjantin'de diplomalarının resmi onayı olmadan, sıradışı krize müdahale önlemlerinin bir parçası olarak hekimlik yapmak için yetkilendirilmiştir.⁵⁰ İspanya'da hükümet, yabancı hekim ve hemşirelerin hızlandırılmış akreditasyonlarını sağlama önlemleri ilan etmiştir.⁵¹

Akreditasyon gereklerinden geçici feragatin ötesinde, tüm beceri seviyelerinde sistematik biçimde düzenli becerileri tanıma mekanizmalarına erişimi kolaylaştırmak ve geliştirmek, orta ve uzun vadede yapısal beceri kıtlığını gidermek için çok önemlidir. İşveren örgütleri beceri ihtiyaçlarını belirleyerek, beceri tanıma için destek toplayarak ve işverenin işe aldığı mültecilere uygulamalı destek sağlayarak bu süreçlerde kilit rol oynayabilir. Eğitim yoluyla becerilerin (meslek, dil, temel beceriler ve işbaşı eğitim) gelişimi ve bu eğitimleri yerine göre dijitalleştirmek, açıkları gidermek ve mülteciler için istihdam fırsatlarını arttırmak için yararlı olabilir. Mülteciler için Avrupa Yeterlilikler Pasaportu mültecilerin becerilerinin ve önceki öğrenimlerinin tanınmasını kolaylaştırmak için kullanılan bir inisiyattır.⁵² Mültecilerin yüksek öğrenim niteliklerinin değerlendirilmesini içermekte, entegrasyon, istihdama geçiş ve daha ileri öğrenime kabul için güvenilir bilgi sağlamaktadır.⁵³

Bazı gelişmiş ekonomilerin tarım sektöründe, hükümetler seyahat yasakları ve kısıtlamaların mevsimlik göçmen işçilerin gideceği ülkelere gitmesini engellediği yerlerde işgücü eksikliğini gidermek için mülteci işçileri göreve çağırmıştır. Almanya'da, Tarım Bakanlığı ve Federal İstihdam Dairesi, çalışma izni olmayan iltica

⁴³ [Recommendation No. 205](#), Paragraph 34 (b) and (c).

⁴⁴ UNDP (2020), [The Social and Economic Impact of Covid-19 in the Asia-Pacific Region](#).

⁴⁵ Integration Sector, R4V (2020), [El impacto del COVID-19 en el mercado de trabajo y en las personas trabajadoras refugiadas y migrantes](#).

⁴⁶ ILO (2020), [ILO Violence and Harassment Convention, 2019 \(No.190\): 12 ways it can support the COVID-19 Recovery](#).

⁴⁷ ILO, belirli sosyal ve ekonomik sektörlerde kadınlar ve erkekler için insan yakışır işleri desteklemek amacıyla sektörel bilgi notları yayımlamıştır.

⁴⁸ Centre for Global Development (2020), [Migrant Health Workers Are on the COVID-19 Frontline. We Need More of Them](#).

⁴⁹ Riham Alkousaa and Paul Carrel, Reuters (2020), [Refugees to the rescue? Germany taps migrant medics to battle virus](#).

⁵⁰ [La Nación](#) (23 de marzo de 2020); Decreto Oficial 260 (jueves 12 de marzo de 2020). [Boletín Oficial de la República de Argentina No. 34.324](#). Decreto de Urgencia No. 037-202. [El Peruano](#) (Domingo 12 de abril de 2020); [Diario Oficial de la República de Chile](#), 7 de marzo del 2020.

⁵¹ UN Regional Information Centre for Western Europe (2020), [The Refugees At the Heart of the Fight Against COVID-19](#).

⁵² UNHCR (2020), [The Council of Europe and UNHCR support Member States in bringing refugee health workers into the COVID-19 response](#).

⁵³ Council of Europe, [European Qualifications Passport for Refugees](#).

başvurucularına, sektörün kısa vadeli rahatlaması için belirli süre için tarımsal işlerde çalışma izni vermiştir.⁵⁴ Fransa'da, Seine-et-Marne ili gibi bazı bölgeler, tarım sektöründe geçici işlere başlamaları için asgari ücretli sözleşmeler sağlamıştır.⁵⁵

Mültecilerin sahip olduğu işletmeler, gıda perakendecileri ve manavlar da dahil olmak üzere, kriz boyunca gıda ve diğer temel malzemelerin devamlılığının sağlanmasında hayati rol oynamıştır. İşletmelerine istikrar kazandırmak için, bu girişimlere hem gerekli hukuki koruma hem de finansal erişim sağlamak, mülteci işletmelerin bu çok ihtiyaç duyulan katkılarına olanak sağlamak açısından oldukça önemlidir.

Dünyanın her köşesindeki mülteciler aynı zamanda sağlık çalışanları, mülteciler ve ev sahibi topluluklar için maske ve diğer kişisel koruyucu ekipman üretmektedir.⁵⁶ Brezilya'da, Operação Acolhida kapsamında, Bölgesel Kurumlar Arası Koordinasyon Platformu'nun (R4V, Venezuelalı Mülteci ve Göçmenler için Destek) ortak üyeleri, diğer sığınan Venezuelalılara dağıtılmak üzere bez maskeler üretmeleri için, Boa Vista'daki Tancredo Neves sığınmaevindeki mülteci ve göçmenlere destek olmaktadır.⁵⁷ Moritanya'da, ulusal hükümetin desteğiyle, ABD Dışişleri Bakanlığı, ILO ve UNHCR, Mberra mülteci kampındaki terziler ve onu çevreleyen ev sahibi şehir Bassikounou, kişisel koruyucu ekipmanının üretimine yeniden yön vermiştir. Bugüne dek, 50.000 yüz maskesi ve 500 laboratuvar önlüğü üretilmiştir.⁵⁸

Mültecilerin sosyal koruma önlemlerine erişimini sağlamak

Sosyal korumanın krize yönelik müdahalenin ayrılmaz bir parçası olduğu kanıtlanmıştır.⁵⁹ Mültecileri hükümetlerin sosyal sağlık koruması ve nakit transferi de içine alan sosyal koruma yardımlarıyla ilgili önlemlerine dahil etmek, daha fazla yoksulluğa düşmelerini önlemek açısından son derece önemlidir.

1962 tarihli ve 118 sayılı Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi ve 2017 tarihli ve 205 sayılı Barış ve Dayanıklılık İçin İstihdam ve İnsana Yakışır İş Tavsiye Kararı gibi uluslararası sosyal güvenlik standartlarında güvence altına alınan ilkeler, yerinden edilmiş kişilerin ve mültecilerin sosyal koruma mekanizmalarında ülke vatandaşlarıyla eşit derecede kapsanmasının önemini vurgulamaktadır.

202 sayılı Sosyal Koruma Tabanları Tavsiye Kararı, üye devletleri, ihtiyacı olan herkesin en azından temel sağlık hizmetleri ve temel gelir güvenliğine erişimini sağlama almayı da içeren temel sosyal güvenlik güvencesi sağlaması için teşvik etmektedir (Para. 4).

IGAD bölgesinde, IGAD üye ülkelerinin Sağlık Bakanlıkları, 8 Nisan 2020 tarihinde COVID-19 küresel salgınıyla mücadele için Bölgesel Müdahale Planı'nın ana hatlarını onaylamıştır ve bu plan, mültecileri, ülke içinde yerinden olmuş kişileri ve ev sahibi toplulukları da kapsayan bölgesel müdahale sistemini güçlendirmeyi gerektirmektedir.⁶⁰ Türkiye'de, Sosyal Güvenlik Kurumu ve ILO'nun işbirliğiyle uygulamaya konulan Kayıtlı İstihdama Geçiş Programı, işverenlere Suriyeli ve Türk işçileri kayıtlı biçimde işe almaları için teşvik sağlamaktadır (sosyal güvenlik katkıları ve çalışma izni harçları). Hem mülteciler hem ev sahibi topluluk için istihdamın korunmasını desteklemek, kötüye giden ekonomik duruma göre alındığında, çalışan mülteci ve ailesi için sosyal koruma kapsamını sağlamak kadar özel öneme sahiptir.

Latin Amerika'da, R4V Entegrasyon Sektörü ulusal hükümetlerle birlikte kırılğan mülteci, göçmen ve ev sahibi toplulukların COVID-19 yüzünden oluşan gelir eksikliğini nakit transferi aracılığıyla hafifletmenin yanı sıra hane halkındaki gelir eksikliğini ağırlaştırdığı şiddet ve taciz durumlarını engellemek için programlar tasarlamıştır.⁶¹

⁵⁴ InfoMigrants(2020), [Germany to allow asylum seekers to work in agriculture until October.](#)

⁵⁵ Ouest France (2020), [Coronavirus. L'appel aux réfugiés du préfet de Seine-et-Marne pour aider les agriculteurs fait polémique.](#)

⁵⁶ UNHCR (2020), [Refugee Tailors Switch to Making Face Masks and Protective Gear.](#)

⁵⁷ Bkz. [R4V COVID-19 Update](#), 8 Mayıs 2020.

⁵⁸ Devam eden faaliyet, Project « Amélioration de la résilience des populations hôtes et de la cohésion sociale avec les réfugiés en Mauritanie », bkz. https://www.ilo.org/africa/countries-covered/mauritania/WCMS_741216/lang--fr/index.htm.

⁵⁹ ILO (2020), [Social protection responses to the COVID-19 crisis: Country responses and policy considerations](#); ILO (2020), [Social Protection Responses to the COVID-19 Pandemic in Developing Countries: Strengthening Resilience by Building Universal Social Protection.](#)

⁶⁰ IGAD (2020), [IGAD Ministers call for Action on COVID-19 response](#) ; [IGAD Executive Secretary Hands Over PPE Kits To Refugee And Cross Border Populations.](#)

⁶¹ R4V (2020), [COVID-19 Update.](#)

Engelli mültecilerin çalışma yaşamına tam katılımını sağlamak

Engelli mültecilerin sağlık, eğitim ve çalışmaya ilişkin ihtiyaçlarını karşılamak için özel ilgi gösterilmelidir.

Engelli mülteciler, bir kısmı krizden ve çatışma öncesinde engelli olanlar, diğerleri de kriz ve çatışma ortamında engelli haline gelmiş olmak üzere çeşitlilik gösteren bir gruptur. Engelli mültecilerin sayısına ilişkin tahminler farklılık göstermekle birlikte, bazı çalışmalar belirli ortamlarda mültecilerin %22'sinden fazlasının engelli olabileceğini göstermektedir.⁶² Tahmini olarak dünya nüfusunun %15'inin engelli olduğu⁶³ referans olarak alınır, engelliler, mültecilerin önemli bir oranını oluşturacaktır. ILO tarafından önerilen COVID-19 krizinde genel nüfus içerisinde engelli insanlara yardım etme önlemleri, engellileri kapsayan İSG önlemleri, erişilebilir ve kapsayıcı çalışma koşulları ve sosyal koruma önlemleri de dahil olmak üzere, engelli mülteciler için uygulanabilir.⁶⁴ Dahası, tüm mülteciler kaygı, depresyon ve yorgunluk yaşayabileceği için, belirli bir özre, mevcut COVID-19 krizine veya mültecinin kendi yaşadığı zorluklara bağlı olup olmadığına bakmaksızın, mültecilerin ruh sağlığı gereksinimleriyle ilgilenmek kritik önem taşımaktadır.

Engelli mültecilerin işe ve eğitim faaliyetlerine anlamlı biçimde katılabildiğini ve katıldığını ve engelli olmayan kişiler kadar üretken olabildiğini görmek önemlidir. Bu bakımdan, mevcut COVID-19 krizi bağlamında, engeli, çalışamazlık ile denk tutan dayanaksız kalıpyargılarla mücadele etmek önemlidir ve bu yüzden, engelli mültecilerin, daha iyi yeniden inşa için çalışma yaşamına tam olarak katılması sağlanmalıdır.

Mülteci işçi ve girişimcileri ekonomik canlandırma önlemlerine dahil etmek

Ulusal toparlanma politikaları ve teşvik paketleri, mülteci işçi ve işletmeleri kapsamalıdır. Yatırımlar, ekonomik canlandırma yönünde yapılacağı için, mültecilerin dışarıda bırakılmaması ve bu ekonomik desteğin sadece ülke vatandaşlarına yönelik olarak sağlanmaması önemlidir.

İtme-çekme yaklaşımı ile, COVID-19'un etkisinden toparlanmaya çalışan mülteciler ve küçük işletme sahiplerinin işlerinin yeni fırsatlara doğru yönlendirilmesideğiştirilmesi sağlanmalıdır.

Özellikle, yönetim ve dayanıklılık eğitimleri gibi "itme" müdahaleleri ile, mülteciler ve kırılan MKOBİ'lerin, yerel piyasada ortaya çıkan imkanlara erişim için gereken beceri ve kapasiteleri geliştirmeleri sağlanmaktadır. Buna paralel olarak, "çekme" müdahaleleri, mülteciler ve ev sahibi topluluklar için sürdürülebilir iş fırsatları yaratmak için yüksek potansiyelli yerli değer zincirleri ve piyasa sistemlerinin işleyişini iyileştirebilmektedir.

Ev sahibi topluluklar ve mülteciler için dengeli iş yaratma programları yoluyla sosyal uyumu teşvik etmek

Küresel salgınlar farklı bir kriz türü olmasına rağmen, COVID-19 küresel salgını boyunca ve sonrasında kırılan kesimlerin yaşadığı ekonomik zorluklar, düze çıkış sürecinde piyasa kapsayıcılığını arttırmayı teşvik etmenin önemini ortaya koymaktadır.

Mülteciler ve ev sahibi topluluklar için gruplar arası teması sağlayan bir alan olarak Teknik ve Mesleki Eğitim Programı (TMEP), sosyal uyumu teşvik eden başka bir yol sunmaktadır. ILO Kırılan Bağlantılarda TMEP Yoluyla Sosyal Uyumun Desteklenmesi Rehberi⁶⁵ eğitim merkezlerindeki eğitmen ve yöneticiler için karışık gruplara eğitimin sunumunu ve sosyal uyum için becerilerini eğitim müfredatlarına uyarlama ve kapsayıcı eğitim ortamları oluşturmaya yönelik uygulama rehberi sağlamaktadır.

ILO, krizin sosyo-ekonomik etkileriyle mücadelede, Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar, diğer ilgili uluslararası çalışma standartları ve daha geniş kapsamda insan haklarına saygıyı, desteklenmesini ve gerçekleştirilmesini tavsiye etmektedir. 2017 tarihli ve 205 sayılı Barış ve Dayanıklılık için İstihdam ve İnsana Yakışır İş Tavsiye Kararı, kimsenin geride kalmamasını sağlayarak, krizle müdahale için bütüncül ve uyumlu bir

⁶² Bkz. Humanity & Inclusion and iMMAP (2018) [Removing Barriers: The Path towards Inclusive Access Disability Assessment among Syrian Refugees in Jordan and Lebanon: Jordan Report](#); and Humanity & Inclusion and iMMAP (2018) [Removing Barriers: The Path towards Inclusive Access Disability Assessment among Syrian Refugees in Jordan and Lebanon: Lebanon Report](#).

⁶³ WHO and World Bank (2011) [World report on disability](#).

⁶⁴ Bkz. ILO (2020) Policy Brief [COVID-19 and the World of Work: Ensuring the inclusion of persons with disabilities at all stages of the response](#).

⁶⁵ Yakında yayımlanacak.

yaklaşım çağrısı yapmaktadır. Bunun için, huzur ve sosyal uyumun üzerindeki uzun süreli zararı önlemek üzere, özellikle kriz yüzünden kırılğan hale gelen kesimler ve bireylere özel ilgi gösterilmesi zorunludur.

► ILO nasıl destek oluyor?

ILO, hükümetlerin COVID-19 ile mücadele, daha iyi yeniden inşa ve daha kapsayıcı ekonomi ve toplumlar için toparlanma sürecine, savunuculuk ve sosyal ortaklar ile sosyal diyalog yoluyla mültecileri dahil etmeye yönelik çabalarını desteklemeye devam etmektedir.

ILO, çeşitli ülkeler, sektörler, mülteciler ve diğer yerinden edilmiş kişiler dahil olmak üzere çeşitli kesimler üzerinde COVID-19'un etkilerini ölçmek için kanıt temelli politika belirleme ve krizle mücadelelerini, izleme ve hızlı değerlendirme araçlarının uyarlanması yoluyla desteklemektedir.⁶⁶ Bu değerlendirmeler, küresel salgın ve hükümet düzenlemelerinin yerel ekonomi ve işgücü piyasasının yanı sıra kayıt dışı ekonomik faaliyet ile birlikte toplumlararası ilişkiler ve mülteciler ve onlara ev sahipliği yapan toplulukların artan ihtiyaç ve isteklerini nasıl etkilediğini anlamayı amaçlamaktadır. Bu analiz, krizin uzun dönemdeki etkilerini incelemenin yanı sıra toparlanma sonrası dönemde mültecilere ev sahipliği yapan alanlarda ortaya çıkabilecek fırsatları belirlemek üzere gelecek aylardaki anketler için referans işlevi görecektir.

Bu bağlamda ve ILO'nun COVID-19 Gözlem'lerinde vurgulandığı üzere, kalkınma işbirliği faaliyetleri Afrika, Asya ve Latin Amerika'daki hükümetlere, ulusal sağlık ve güvenlik düzenlemeleri ve kampanyaları, sosyal koruma ve sosyal güvenlik, beceri gelişimi ve tanınma, hayat boyu öğrenme, ekonomik ve istihdam politikalarının mülteci işçiler için eşit derecede kapsayıcı olmasının sağlanmasına yardımcı olacak biçimde yeniden tasarlanmaktadır.

ILO, diğer BM kuruluşları ve ILO ortaklarıyla birlikte, insani yardım ve diğer ortamlarda küresel salgınla mücadele için ortak rehberlik ve uygulama yaklaşımlarına da katkıda bulunmaktadır.⁶⁷ ILO, IOM ile birlikte, Venezuela Müdahale R4V Platformu kapsamında, kurumlararası müdahalenin Sosyo-ekonomik ve Kültürel Entegrasyon Sektörü için ortak koordinatördür ve Latin Amerika ve Karayipler'de Sorun Temelli Koalisyon Çalışma Grubu'nda aktiftir. ILO, COVID-19 krizi boyunca mülteci ve yerinden edilmiş nüfusun özel etki ve ihtiyaçlarını anlamak için BM kuruluşları, hükümet ve sosyal ortaklarla birlikte çalışmaya devam edecektir ve UNHCR ile birlikte, ILO ve UNHCR ülke ofislerinin ortak müdahaleleri için birtakım kaynak ve bilgiler geliştirmiştir.

Küresel salgının, insani yardım faaliyetleri, kalkınma işbirliği ile kapsayıcı sosyo-ekonomik büyüme ve birleştirici ve barışçıl toplumları destekleme arasında köprü kurmada son yıllarda kat edilen kayda değer ilerlemenin bir kısmının geriye gitmemesini sağlamak hayati derecede önem taşımaktadır. Kriz durumlarında dahi, yenilik mümkündür ve ülke vatandaşı ve mülteci işçiler için önemli ölçüde istihdam potansiyeli olan bazı ilgi çekici iş alanları hem özel sektörde hem kamu sektöründe ortaya çıkmaktadır. Yine de, COVID-19 küresel salgınının etkileri hafife alınamaz ve tüm çalışanların süregelen krizle başa çıkmak için eşit derecede donanımlı olmadığı açıktır. Bu yüzden ILO, BM kardeş kuruluşlarıyla, özellikle de UNCHR ve diğer uluslararası aktörler ile, hükümetler, sosyal ortaklar ve ulusal paydaşların COVID-19 ile mücadele ve düze çıkış planlarına mültecileri dahil etme ve daha kapsayıcı ve adil ekonomi ve toplumları içeren daha iyi yeniden inşa çabalarını desteklemek yakın işbirliği yapmaya devam edecektir.

⁶⁶ Bkz. ILO (2020), [Generic Terms of Reference for Rapid Assessments of the Impact of COVID-19 on Socio-Economic Environments of Refugee-Hosting Communities](#).

⁶⁷ Örneğin, ILO, BM Politika Notu: COVID-19 ve İnsan Hakları'nın hazırlanmasına katılmıştır: https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/UNSG_HumanRights_COVID19.aspx https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/UNSG_HumanRights_COVID19.aspx See also WHO (2020), [Preparedness, prevention and control of coronavirus disease \(COVID-19\) for refugees and migrants in non-camp settings, Interim guidance](#); UNSDG (2020), UNSDG LAC Joint Statement, [COVID-19 must be addressed through international solidarity and cooperation](#)

Uluslararası
Çalışma
Örgütü

İletişim Bilgileri	International Labour Organization Route des Morillons 4 CH-1211 Geneva 22 Switzerland Uluslararası Çalışma Örgütü Ferit Recai Ertuğrul Caddesi No:4 06540 Oran, Ankara	Çalışma Koşulları ve Eşitlik Bölümü E-posta: migrant@ilo.org ankara@ilo.org
--------------------	--	--